

DÖRMÖGŐ DÖMÖTŐR

XXV. évfolyam. 8. szám. 1981. augusztus. Ára: 4,50 Ft

MELLÉKLETTEL

MESÉI KÖNYVTÁR
"KISVÁR"

SZÉKELY DEZSŐ:

Erdei hangverseny

Zöld ágra zöldike
röppen,
fák között őzike
szökken.

S rákezd a rigónép
— te is hallod? —
valahány egy-egy kis
mesterdalnok.

Dalt terem milliő
madárfészek.
Vár, fülel az őzike:
hangerővel győzik-e
a zenészek?

2

STUIBER ZSUZSA rajzai

ÜZENI

Kedves Barátaink!

Amikor Mackóval kettesben hozzánk kezdünk a Dörmögő Dömötör júniusi fejtoróinak megfigyeléséhez — emlékeztek még: sok-sok szétdobált cipőt kellett összepárosítani — eszünkbe jutott a saját cipőfiókunk rendetlensége. És mert éppen hűvös szelek jártak, amikor még labdázni, homokozni sem volt kedvünk, fenekestül forgattuk fel a fiókot; a cipőket meg szépen sorba raktuk a padlón. Előkerült a cipőkrém, a kiskefe, a nagykefe, és amíg én letöröltem és kencficéztem a sok összerugdalt bakancsot, Mackó lelkesen fényesítette őket. A végén alig ismertük meg a saját szandálunkat: a magas szárú barna cipőm például egészen újnak tűnt. Este Dörmögő Dömötör nem győzött csodálkozni azon, hogy micsoda varázslat történhetett, de mi nem árultuk el, kik voltak a „csodatevő manók”. Ti is szoktatok így „manóskodni”? Néha próbálhatnátok!

Különböző júniusi cipőrajtvány megfigyeléseként a szürke, magas szárú gyermekcipőt kellett lerajzolni. Annak nem volt párja.

A sok ügyesen rajzoló gyerek közül ebben a hónapban a következők kapnak jutalomkönyvet: Arva-Tóth Zoltán, Babati Dóra, Berták Eszter, Buti Eszter, Mészáros Nándor, Récsy Zsuzsika, Szepes Ági, Szini Boglárka, Budapest — Andrási Marianna, Kenderes — Ács Áron Attila, Sági László, Békéscsaba — Balog László, Herceghalom — Boda Benjámin, Vermes Nikolett és Bernadett, Pécs — Borsos László, Salamon Mária, Debrecen — Dombi Erzsike és Kati, Szeged — Finta Erika, Kősa Katica, Beregszász — Hegedűs Rita és Gábor, Ajka — Hoffmann Péter, Tataháza — Horváth József, Ménfőcsanak — Nagy Gábor és Papp Andrea, Bátor — Oroszi Zoltán, Hatvan — Szabó Emília, Padragkut — Kisegítő 1. osztály, Kisegítő 2. osztály, Batva — Szabó János, Óvoda 1. Középső csoport, Székesfehérvár.

Szeretettel gondol mindenre a két jó barát

TORDON ÁKOS:

ÁLOMSÉTA

EGY KISFIÚ ERRE MENT, erre ment és arra ment, egyszerre csak előtte állt a gyönyörű Parlament. A kisfiú megcsodálta, megcsodálta, körbejárta. Nem is egyszer, hétszer, s köszöntötte kétszer is, nagy illendőséggel:

— Jó napot, Parlament.

Az első köszönést nem hallotta a Parlament. Nem hallotta, mert épp akkor bűgött fel hosszan egy kirándulókkal zsúfolt hajókürtje a Dunán. A másodikat is csak félfüllel hallotta, mert a kisfiú köszönését erősen letompította az épp arra elrobogó kettes villamos kanyarban vett fékcsikorgása. Ám azért mégis meghallotta.

— Szervusz, kisfiú — köszönt vissza. Aztán meghökkent. Meghökkent, mert nem igen szokta meg, hogy egymagukban sétáló kisfiúk sétáljanak körülötte. Meg is kérdezte nyomban: — Csak nem szöktél meg otthonról?

A kisfiú nevetett:

— A nagypapámmal jöttem sétálni, de a nagypapám elfáradt, és leült a padra. Leült, és elaludt.

— Így már más — mondta a Parlament megkönnyebbedve és vidáman, hiszen elmúlt az aggálya.

— Gyönyörű vagy kívülről. Megnézhetlek belülről? — kérdezte a kisfiú.

— Hát persze — felelte a Parlament.

De a kisfiú minden kaput, bejáratot zárva talált.

— Parlament, nem tudok bemenni! — kiáltotta szomorúan az utolsó kapunál.

— Bocsáss meg, elfeledtem, ma szabadnapos vagyok — mentegetőzött a Parlament.

— De sebaj, örömet állok a rendelkezésedre.

A kisfiú megörült. Megörült, és kapunyitásra várt. Ám a kapu nem nyílt ki, helyette egészen másvalami történt: a Parlament lehajolt és felemelte, és közben a kupoláját is megemelte, akár egy kalapját megemelő ember.

— A mindenit! — kapták fel a fejüket a parlamenti galambok, a fehérek, a kékek, a szürkék, a barnák, a tarkák. — Álom ez vagy valóság: egy kisfiú lebeg a kőcsipkés tornyok között! Lebeg, repül, pedig szárnya sincs, hisz csak egy kisfiú!!!

— Bátor gyerek! — dicsérte a legöregebb galamb.

De a kisfiú korántsem volt oly bátor.

— Kérlek, vigyázz rám, ne pottyants le! Otthon mindenki szomorú lenne, ha lepottyannék! — mondta a Parlamentnek a kisfiú, és mert szédülés fogta el, behunyta a szemét.

A Parlament felett egy repülőgép szállt el. A pilóta megcsóválta a fejét: ejnye, mit csinál ez a Parlament? A gyereket felemelte, kupoláját megemelte, biz' ennek a fele se tréfa. Alacsonyabbra szállt, félkarját kinyújtotta, és elkapta a kisfiút. Elkapta, és beemelte maga mellé a gépbe.

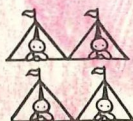
— No, most már kinyithatod a szemed! — mondta a kisfiúnak.

A kisfiú kinyitotta a szemét, és lenézett. Lenézett, és ámulva látta, milyen kicsi lett a Parlament. Akár egy gyufásdoboz. Vagy még annál is kisebb. A kupolája pedig parányi gyűszű.

— Ugye jó repülni? — kérdezte a pilóta. — Csuda magasan szállunk.

— Tízezer méter magasan — mondta a kisfiú.

— Eltaláltad — mondta a pilóta. — Örülök, hogy találkoztunk, mert látom: pilótának születted — folytatta a beszélgetést a pi-

lóta. — Nyomban elkezdem a kiképzésedet.
— Csakhogy én állatorvos szeretnék lenni — mondta a kisiú.

— Kár — szomorodott el a pilóta —, állatorvosnak nem tudlak kiképezni. Szívből sajnálom — folytatta —, a másodpilótám lehettél volna. Mert tudd meg: én vagyok a pilóta, ki csak repül, repül, repül... Hogy mióta? Amióta csak felszállt, mert le még sohase szállt!

— Akkor hogy veszel fel üzemanyagot? — kérdezte a kisiú.

— Hahaha! — kacagta a pilóta —, ez

üzemanyag nélküli csodagép! Semmi se hajtja, mégis száll!

— Érdekes, de én mégis állatorvos leszek — mondta a kisiú. — Épp ezért, kérlek, szálljunk le!

— Soha — mondta a pilóta, aki egyfolytában, egyvégtében repült, amióta csak pilóta lett, és hirtelenében olyan légibravúrokat produkált, amelyeket még egyetlenegy légiarádén sem látott a világ.

— Nos, most sem jött meg a kedved? — kérdezte a legutolsó légibukfenc sorozat után.

A kisiú már szólni se tudott a sok szédítő légibravúrtól, csak a fejét rázta meg. A pilóta viszont megfogadta, hogy mindig a levegőben marad. A megoldás így csak egy ejtőernyős-ugrás lehetett. Az ugrás kitűnően sikerült, a kisiú alig ütötte meg magát.

— Legurultál a padról — nevetett a nagypapa, miközben talpra segített.

A kisiú megrázta a fejét, és azt mondta, hogy ejtőernyővel ugrott ki abból a repülőgépből, amely épp ott száll el a Parlament fölött. A nagypapa felnézett, látta a gépet, mégis azt mondta az unokájának, hogy álmolta az egészet. A kisiú méltatlankodott, tiltakozott, hiszen nem ő aludt el a padon a délutáni napsütésben, hanem a nagypapája.

A szabadnapján atakozó Parlament kíváncsian várta a fejleményeket, de semmi különös nem történt. A nagypapa és a kisiú kézen fogva sétáltak: erre mentek, arra mentek, körbejárták a Parlamentet, majd békében hazamentek.

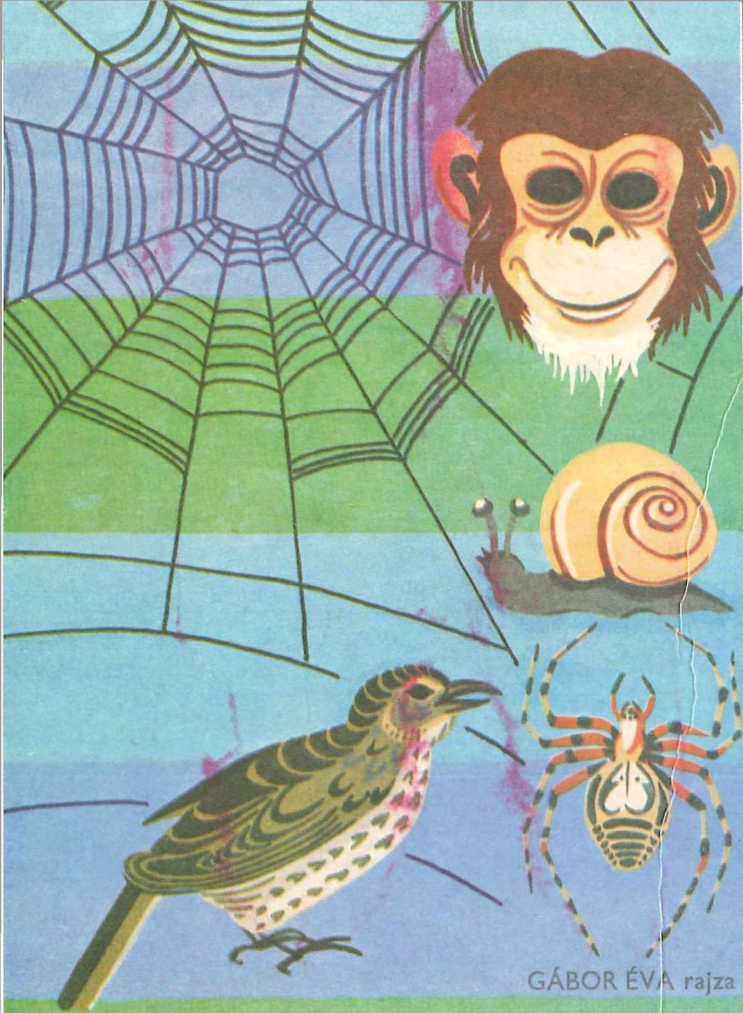

FOGARASI VERA:

Hová?

Szívrepesve a kis lepke hatalmas vizek felett nem is félve repkedett olyan furcsa kedve volt talán már nem lepke volt hanem egy szép fiúálom szállt szállt magányos lepkeszárnyon...

GÁBOR ÉVA rajza

Melyikük készíti?

És mire használja? Ha nem tudod, kérdezd meg a szüleidet! Rajzold egy papírra az itt látható állatok közül azt, amelyik a hálóhoz tartozik! Rajzodat küldd el Dörmögő Dömötörnek!

K. M.

N. N. NOSZOV:

A FOLT

Bobkának volt egy gyönyörű zöld nadrágja. Vagyis inkább kekiszínű. Nagyon szerette, és folyton dicsekedett vele.

— Nézzétek, micsoda nadrágom van! Mint a katonáknak!

Irigyelte is minden gyerek. Egyiknek se volt ilyen nadrágja.

Egyszer Bobka átmászott a kerítésen, fennakadt egy szegen, és kihalászta a gyönyörű nadrágját. Mérgében majdnem sírva fakadt. Hazasietett, és kérte a mamáját, hogy varrná meg.

A mamája megharagudott:

— Te kerítésre mászol, elszaggatod a nadrágod, én pedig varrjam-meg?!

— Máskor vigyázok! Varrd meg, mama!

— Varrd meg magad!

— De hiszen én nem tudok varrni!

— Ha el tudtad szakítani, varrd is meg!

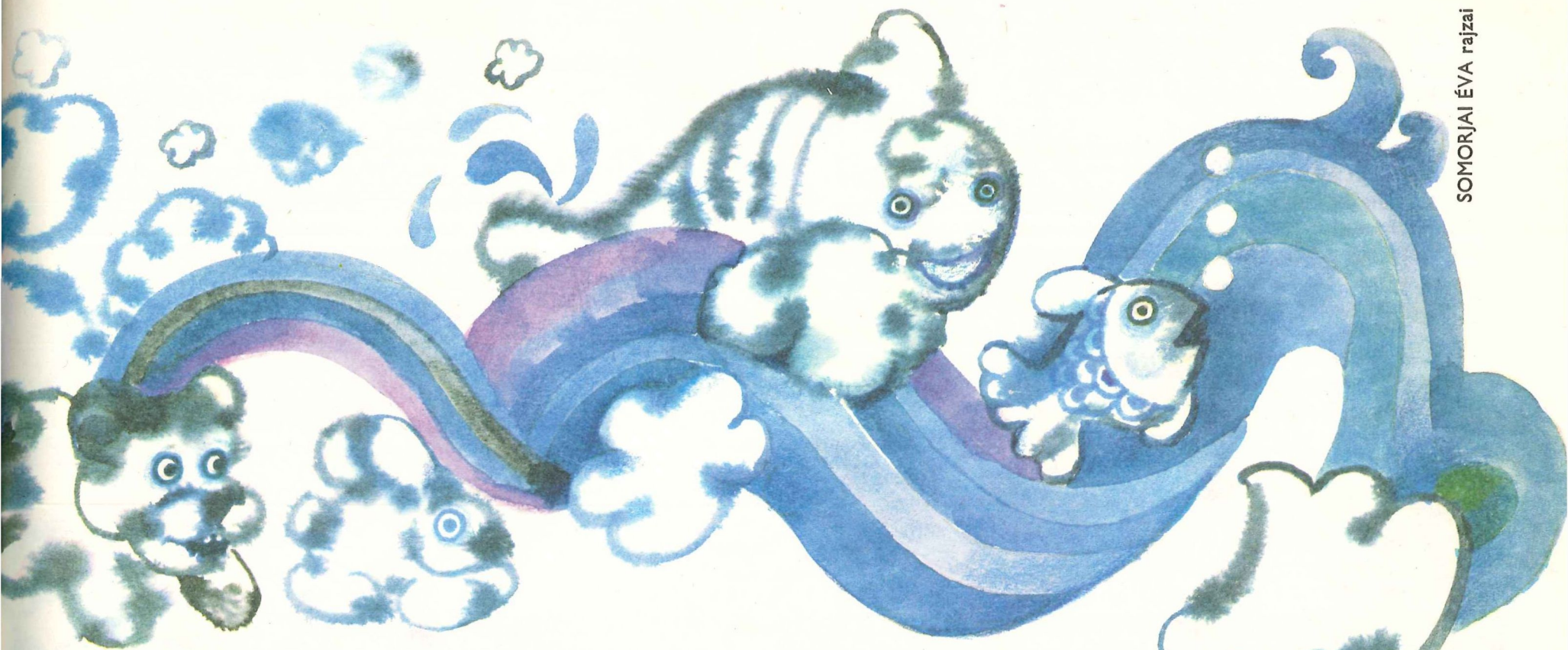
— Hát jó, akkor így fogok járni — mondta Bobka, és kiment az udvarra.

A gyerekek látták, hogy lyukas a nadrágja, és kinevették.

— Miféle katona vagy te? Kiszakadt a nadrágod! — csúfolódtak.

— Kértem a mamát, hogy varrja meg, de nem akarja — magyarázkodott Bobka.

testvér ugrik utána, fejest a felhőtengerbe,
s lesz belőle:

cápa, keresi-kutatja a kisebbik gyereket,
s ha megtalálja, be is kapja, de akkor

a kis hal nekirugaskodik, s fel a tenger
színére, lesz belőle:

hajó, kis vitorlás. Úszik vidáman, hetykén
a levegőben, szinte táncol, könnyű szél fe-

szíti vitorláját. Hanem a cápa nem hagyja
annyiban, utánaveti magát, s fel a hullámok
tetejére, megrázkódik, lesz belőle:

hadihajó, a fedélzetén három ágyú; mind-
nek a csöve fordul a vitorlásnak, három
torokból

egyszerre tüzelnek: dirr-durr! — Eltalál-
ják elsőre

a hajó tatját, másodikra
az orrát, harmadik ágyúzásra ledől a vitor-
la, nem marad belőle csak két evezőlapát.

Két evezőlapát úszik a partra. Lesz be-
lőlük

kapu, szép boltíves kapu. Szénás szekerek
haladnak át alatta,

targoncák, lovak, lovasok, kerékpárosok,
vásárosok tanyáznak le a tövébe, gyerekek
játszanak a közelében, gólyapár fészkel a
tetejére.

Hanem akkor a hadihajó megrázza ma-
gát, lesz belőle:

óriáskalapács, nekiesik a kapunak, egyet
üt rá, rezdül, kettőt üt rá,
megrendül, harmadik ütésre szétszalad-
nak a szekerek, targoncák, lovak, lovasok,
kerékpárosok,

mind a gyerekek, felszáll a gólyapár, és
összedül a boltíves kapu; egy kő megrázza
mágát, lesz belőle:

egy, két, három, nyolc, tizenegy, tizen-
kettő

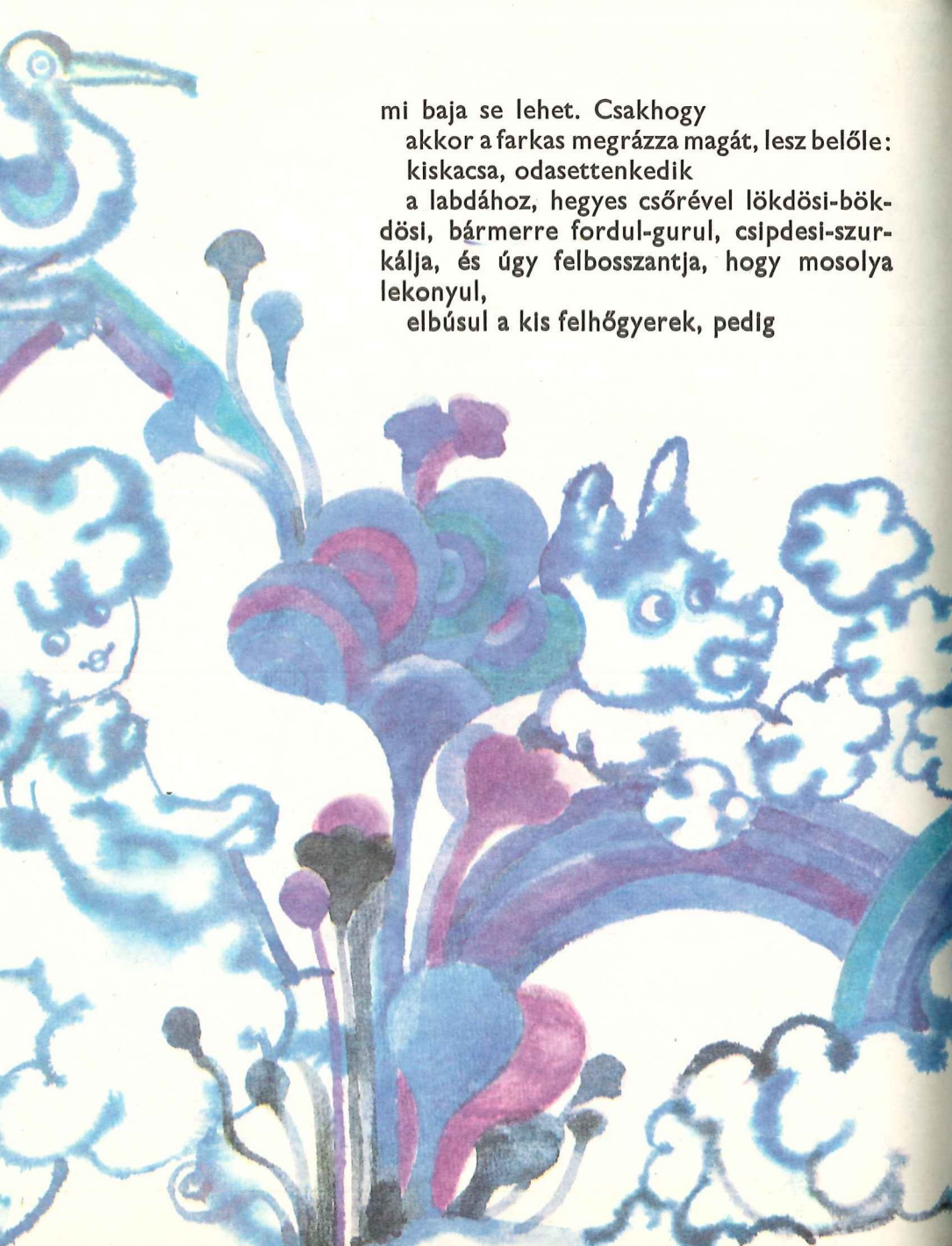
kisbárány. Akkor a nagykalapács utána-
lohol, és lesz belőle:

farkas, hajszoja a nyáját, bekap
egy, két, három, nyolc, tizenegy kisbá-
rányt, de a tizenkettedik
megugrik, abból labda lesz, kis kerek,
pattanós labda. Ő az, aki
nyúl volt, hal volt,
vitorlás és boltíves kapu volt, bárány
volt;

gurul-gurul vidáman-kereken, hogy:
na most megmenekedett, soha többé sem-

mi baja se lehet. Csakhogy
akkor a farkas megrázza magát, lesz belőle:
kiskacsa, odasettenkedik
a labdához, hegyes csőrével lökdösi-bök-
dösi, bármire fordul-gurul, csipdesi-szur-
kálja, és úgy felbosszantja, hogy mosolya
lekonyul,
elbúsul a kis felhőgyerek, pedig

az egy felhőnek nem jó, de most ő mégis,
a bánattól úgy elnehezedik, hogy már
nem bírja tovább
megtartani magát
odafönt a levegőében, elered a könnye, és
— esik.

Esik az eső. Csak egy kicsit. Csak egy szá-
raz mezőt öntöz meg.

— Már majd elepedtünk; de nagy jót tet-
tél velünk! Ki vagy te? — kérdezik hálásan
a füvek.

Ő meg azt mondja
szerényen:

— Volt egyszer egy Felhő-delnő, annak a
kisebbik gyereke.

SÓTI KLÁRA rajza

TORDON ÁKOS:

Esődal

Csöppre csöpp, cseppre csepp,
egyre szebb, fényesebb
esőcsepp hull alá.

Cseppre csepp, csöppre csöpp,
egyre szebb, egyre több
esőcsepp hull alá.

Állj alá, állj alá,
az esernyőm
alá!

Nem állok, nem állok,
az esőn kinn állok.

Az esőn
megnövök,
együtt
felnövök.

Csöppre csöpp, cseppre csepp,
együtt nagy leszek!

Cseppre csepp, csöppre csöpp,
csöppecskén megnövök.

GARAI PÉTER:

Időjárásjelentés

A rádiónk azt mondta épp,
hogy felettünk derült az ég,
kíváncsian hallgattam még,
hogy min?

Megtudnom nem sikerült,
mert azt
nem mondta, hogy min derült!

Tatjana Ponomajeva:

Hol járt a felhő?

Egy napon Sün így szólt Barikához:

— Nem veszel észre valamit...?

— Mit kellene észrevennem? — kérdezte Barika.

— Azt, hogy valami nincs rendben. Nézd, hogy vonul a felhő az égen.

— Na és?

— Mondd meg, milyen az a felhő...?

— Hogyhogy milyen? — csodálkozott Barika. — Amilyenek a felhők szoktak lenni. Szürke!

— Persze, hogy szürke... — örvendezett Süni. — Szürke, tehát piszkos. És az eső, ami belőle esik, az milyen? Tiszta, átlátszó... igaz?

— Igaz... — válaszolt bizonytalanul Barika. — Valóban, különös. Kérdezzük meg a Lovacsát, ő nagyobb, mint mi, biztosan tudja, miért van ez így...

Elmentek a Lovacsához.

— A dolog így van rendjén... — magyarázta Lovacska. — Először is, a felhő szürke, igaz?

— Igaz...

— Tehát piszkos. Igaz?

— Igaz... — válaszolták.

— És ha piszkos, az azt jelenti, hogy valahol bepiszkolódott. Valószínűleg meghempergett, ott, ahonnan jött...

— Ó, igen, ilyen hely nagyon sok van a világon... — rőfögött most Malacka, aki ott feküdt egy pocsolyában, nem messze tőlük, és mindent hallott.

— Igen, ez érthető... — mondta Süni. — De addig hol volt az eső? Hol volt akkor, amikor a felhő összemaszatolta magát, amikor még nem volt itt?

— Hát... — felelte Lovacska — ott várt a felhőre az égen...

— Hát persze! — kiáltott fel Barika. — Az eső átlátszó, tiszta, mint a levegő. Azért nem lehet látni, amikor várja a felhőt!

— Igen, igen! — bólogatott Süni. — Csak még az nem érthető, hogy az a tiszta eső miért várja meg mindig a piszkos felhőt?

— Azért — találgatta Malacka —, hogy tisztára mosdassa.

— Biztosan — helyeselt Lovacska is —, én is megfigyeltem már, hogy az eső megmosdatja a felhőt. Egészen tisztára mosdatja...

— És aztán egyszer csak megint elmegy messzire, hogy meghemperegjen valahol... — rőfögte álmodozva Malacka.

— És az eső újra várni fogja, amíg visszatér. És nem unja meg. Vajon miért? Lehet, hogy ő maga sem tudja...

Fordította: ANTALFY ISTVÁN

GÁBOR ÉVA rajza

Írta: SOLTÉSZ ERZSÉBET

Szép idő van, süt a nap,
Fogd meg a pajtásod kezét,
induljatok sétálni.

Közben mondogasd:

Sétálunk, sétálunk, egy kis dombra lecsücsülünk, csücs!

Hirtelen elered az eső. Fussatok hamar fedél alá!

Most ezt mondogasd:

Szaladjunk, szaladjunk, hadd lobogjon a hajunk!

A sétálás **lassú**, nagyokat lépkedünk. Emelgesd a lábad, mintha sétálnál!

A futás **gyors**, kis léptekkel szedjük a lábunkat. Mutasd meg ezt is!

Utánozd a sétálást lassú tapsolással!

Most tapsolj gyorsan, ahogy szaladtál!

Énekelj el a következő két dalt! A kettő közül melyik a gyors? A virág jelű, vagy a házikó jelű? Rajzold le Dörmögőnek a gyorsabb dal jelét!
Ha többen vagytok, játsszátok el ezeket a dalos játékokat!

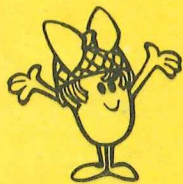

csip csip csó - ka vak var - júcs - ka

Ug - rál - junk, mint a ve - re - bek! Raj - ta, gye - re - kek!

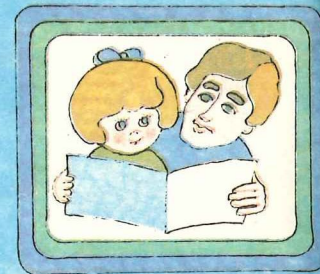
MAKK MARCSI JÁTÉKÖTLETEI:

A virgonc kiskutya

Térdelj le, és támaszkodj meg a tenyereden — most te vagy a kiskutya. Lépegess a keziddel folyamatosan jobbra; a törzsed is csavarodjon a kezéd után. Amikor már nem tudsz tovább haladni, mert a saját csípődbe ütköznél, emeld fel a bal karodat, lendítsd át a törzsed bal oldalára, és támaszkodj rá ismét a bal sarkad mellett. Ebben a helyzetben a hátad a padló felé néz. Most a jobb kezedet emeld fel, és lendítsd a törzseddel együtt balra. Ismét visszakerül a kiinduló helyzetbe. Folytasd a játékot balra „sétálva” is. Minél gyorsabban csinálod, annál mulatságosabb!

DEMETER RÓZSA

Játsszunk most együtt!

Kedves Szülők, Nagyszülők,
kedves Felnőttek!

Ez a játékunk most egészen kicsi gyerekeknek szól, azoknak, akik mostanában kezdik „olvasni” a Dörmögőt. A mesék, történetek még hosszúak számukra, inkább csak a rajzokat nézegetik. Ebben az életkorban gyerekek és felnőttek egyaránt örömet minden kimondott szó, felismert tárgy vagy állat. Ilyenkor még az is nagy teljesítmény a gyerektől, ha nemcsak a többször forgatott képeskönyvében mutat rá az általa ismert dolgokra és mondja ki a nevüket, hanem más környezetben is rájuk ismer. Segítsen a felnőtt ebben a felismerésben, kérdezgesse a gyereket a képről, s a gyerek korától függően mutasson rá a hasonlólélekre. A rajzon csupa köznapi dolgot láthatnak, ilyesmikkel napi sétáján gyakran találkozhat a gyerek. Ha mindent, de legalábbis sok mindent megismer, akkor kérdezzenek tőle *másképp*. Például kerestessék ki vele az *állatokat*, kü-

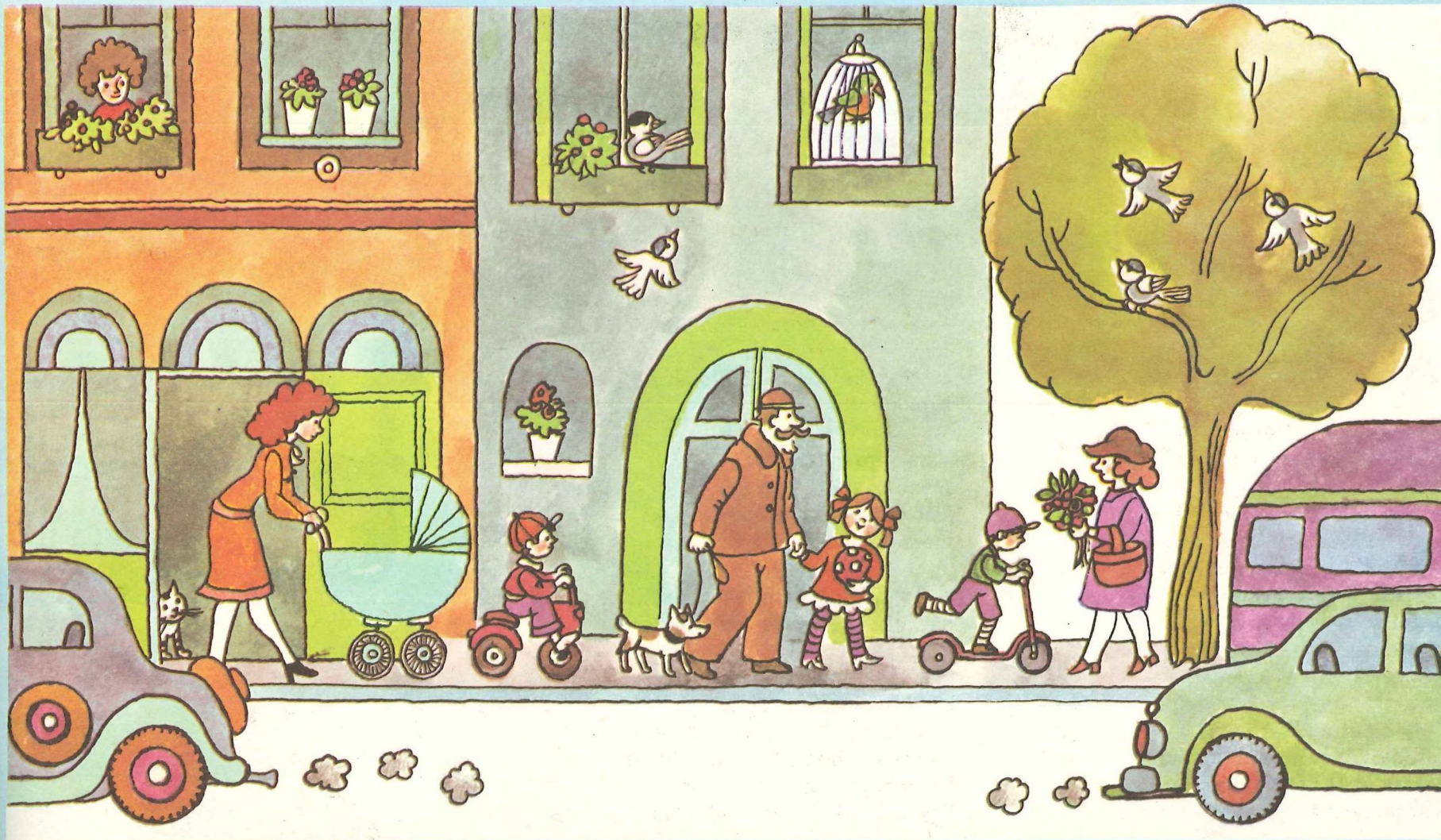

lön a madarakat, növényeket, az azonos színű dolgokat. Azután megkérdezhetik, hogy a képen lévő tárgyak, állatok között van-e olyasmi, amihez hasonló található a játékaik között. Ha már nagyobb a gyerek és van hu-

morérzéke, szerepet cserélhetnek: a gyerek mutat a képre és kérdez, a felnőtt válaszol. Játékból be is lehet csapni, válaszoljon néha a felnőtt helytelenül, hogy a gyerek kijavíthassa.

Erre a játékra többször visszatérhetnek. Variálhatják másképp is: a képen látható tárgyakat, állatokat keressék ki a Dörmögő más oldalairól, régebbi számokból vagy képeskönyvből.

R. K.

GYÁRFÁS ENDRE:

DÖRMÖGŐÉK A VÁSÁRBAN

Erdőszéli vásártéren
remek vásár lesz a héten.

— Ott a helyünk — rikkant Marci,
s apja helyeslően dörög:

— Vigyetek egy kosár málnát,
s adjátok el, mackókölykök!

Azután meg vegyetek
káposztát — de kereket —,
mandulát — ne keserűt —,
bögre tejfölt — jó ízűt!

Felvirradt a vásár napja.
Csuda színes ez a látvány:
sátrak alatt tolonganak
szinte egymás hegyén-hátán.

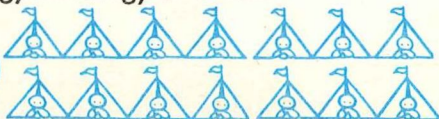
— Gyere, öcskös — mondja Berci —,
tegyük le a kosarat.
Lássuk: ki vesz tőlünk málnát?
Kinek kell a jó falat?

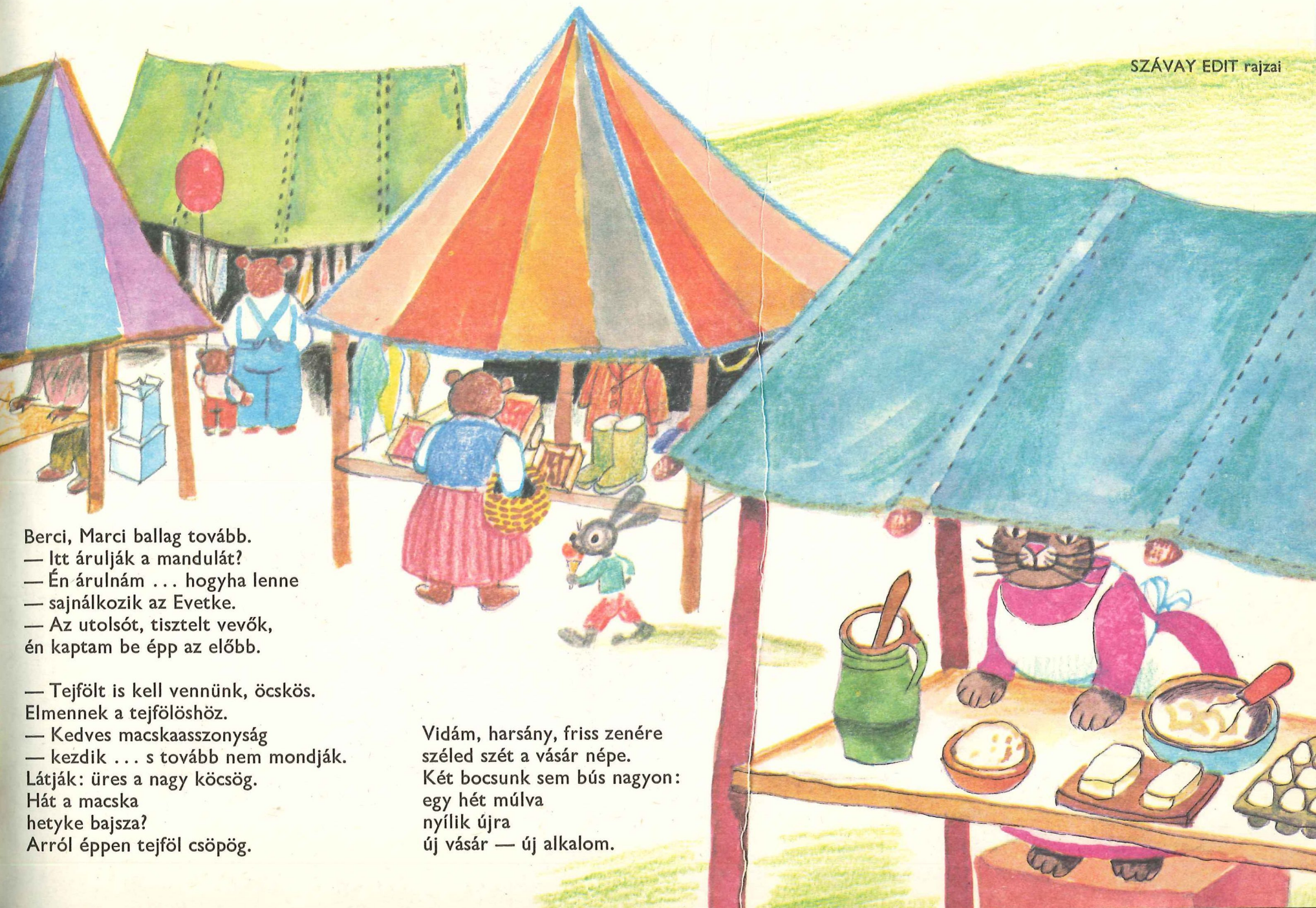
Vásárlóra várakozva
szemelgetnek a bocskok ...
Hát egyszer csak észreveszik:
nincs több málna. Elfogyott.

— Ha árusok nem lehetünk,
hát legalább vevők legyünk!

Már csak egy káposzta maradt
a zöldséges sátor alatt.

— Add el nekünk, Nyuszi anyó!
— Sajnos, bocskok, nem adhatom.
Ezt magamnak tartogatom.
Egy szó, mint száz: nem eladó!

Berci, Marci ballag tovább.

— Itt árulják a mandulát?

— Én árulnám ... hogyha lenne

— sajnálkozik az Evetke.

— Az utolsót, tisztelt vevők,
én kaptam be épp az előbb.

— Tejföl is kell vennünk, öcskös.

Elmennek a tejfölöshöz.

— Kedves macskaasszonyság

— kezdik ... s tovább nem mondják.

Látják: üres a nagy köcsög.

Hát a macska
hetyke bajsza?

Arról éppen tejföl csöpög.

Vidám, harsány, friss zenére
széled szét a vásár népe.

Két bocsunk sem bús nagyon:

egy hét múlva

nyílik újra

új vásár — új alkalom.

Játékok a szabadban

1. Keresz elágazó botocskákat, szúrd őket a földbe, az elágazó végüket támaszd egymáshoz. Guríts át egy labdát az így elkészült alagúton anélkül, hogy összedöntened!

2. Ha ezt már meguntad, ágakból készíts kis akadályokat. Az ágas botok kb. 10 cm-re álljanak ki a földből, és páronként 2–3 lépésnyi távolságra legyenek egymástól.

Tégy rájuk keresztbe egy-egy hosszabb botot. Most te leszel a kisveréb; páros lábbal ugord át a botocskákat. Ne dönts ki őket!

3. Szedj a közelben négy különféle fáról vagy bokorról egy-egy levelet. Figyeld meg, hasonlítsd össze az alakjukat. (Kicsi, nagy; hosszú-

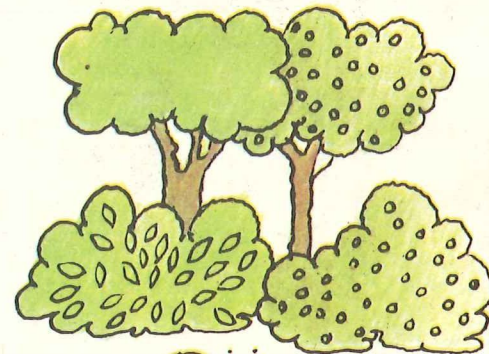
kás, karéjos; fényes vagy szőrös felületű; recés vagy sima szélű.) Valakinek kössétek be a szemét; tapintással kell megállapítania, melyik levél melyik növényről való. Lehet, hogy a növények nevét is tudjátok?

4. Mozogjatok újra! Keressetek akkora köveket, amekkorákra ráfér a cipőtök. Rakjátok őket sorba, lépésnyi távolságra. Képzeljétek, hogy patakon vagy mocsáron kell áthaladnotok. Nem szabad lelépni a kövekről, mert vizes lesz a lábatok!

5. Üljön körbe a kiránduló társaság. Valaki fogja kézbe a labdát, mondjon egy olyan tárgyat, növényt vagy állatot, amelyik az erdőben található. Dobja tovább a labdát, de ne sorba, hanem váratlanul, bárkinek. Aki kapja, újabb szót mondjon. Ha valaki olyat mond, ami nincs az erdőben, vagy már korábban elhangzott, békaugrással járja körbe a társaságot!

M. E.

SÓTI KLÁRA rajzai

